

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Розвиток регіону через точки росту економіки. Тренди.

Ігор Парасюк

Директор проєкту USAIDПУЛЬС, Асоціація міст України,
кандидат економічних наук

iparasyuk@auc.org.ua

Що таке полюси росту? Що таке точки (центри) росту?

Полюси росту (фр.- *Pôle de croissance*, англ.- *Growth Pole*) - галузі промисловості, що компактно розміщені в просторі та динамічно розвиваються, при цьому породжуючи ланцюгову реакцію, що спричиняє ріст промислових центрів і нових напрямків технологій і промисловості на визначеній території, а також створює при цьому поєднання суміжних галузей і кластерів. Де такі галузі ростуть – там є полюс

Точки (центри) росту – конкретні міста або агломерації, що є географічним відображення **полюсу росту** на карті

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Запитання

- Як «полюси» впливають на «точки»?
- Чи можуть розвиватись «полюси», якщо занепадають «точки» і навпаки?
- Чи правда, що розвиток «точок» призводить до розвитку «полюсів»?
- Чи занепад «полюсу» означає занепад «точки»?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Чому народжуються агломерації?

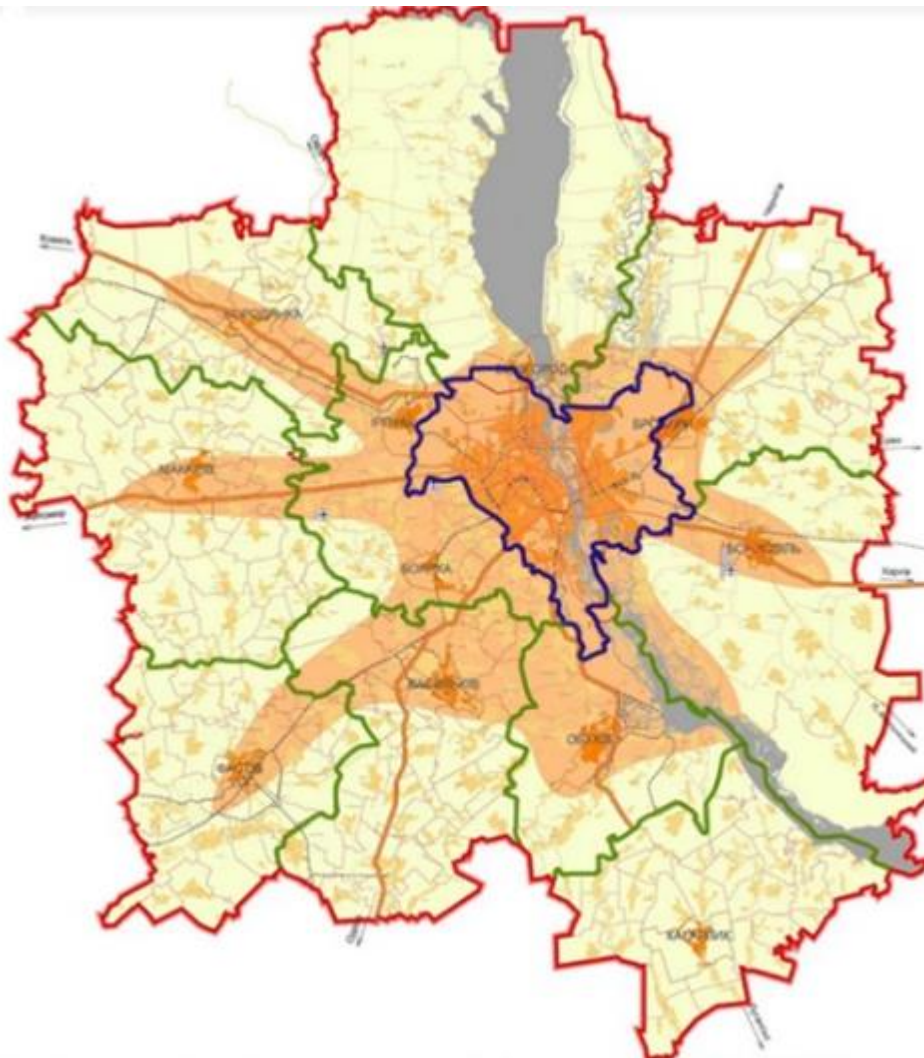
- Чи враховує державна регіональна економічна політика агломерації як явище?
- Що робить Держава аби допомогти «курочці, яка несе золоті яєчка»?
- Чи ми розуміємо, що розвинуті «точки» магнетично притягують креативних людей

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Київська агломерація

Міські агломерації – території концентрації:

- населення
- капіталу та бізнесу
- людських ресурсів
- усіх послуг високого рівня

Це -центри економічного, культурного, креативного та соціального тяжіння для навколишніх населених пунктів

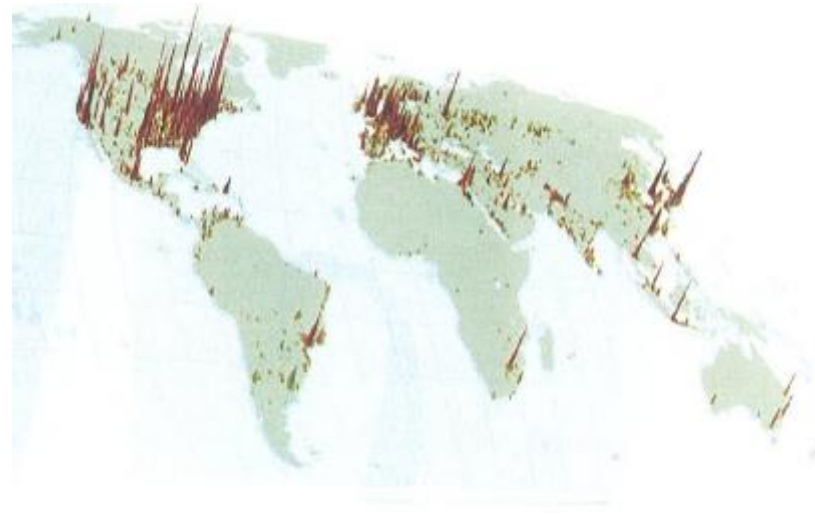
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Що таке агломерація?

Міська агломерація - це компактне скупчення переважно міських населених пунктів, функціонально об'єднаних у складну багатокомпонентну динамічну систему з інтенсивними виробничими, транспортними та культурними зв'язками

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Просто порівняйте

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

- **Агломерації не можна штучно і миттєво створити**
- **Агломерація – вторинна після полюсу**
- **Полюс можливо штучно створити, але тільки там де є «люди»**

- **Полюси росту** створюються для активізації економ. діяльності в проблемних територіях. Там концентрують ресурси (і трудові), щоб використати агломераційний ефект - вигоду від спільної інфраструктури, зібраної робочої сили та ринків збуту

В агломерації діє єдиний порядок:

- планування території
- економічного розвитку
- організації громадського транспорту в межах агломерації
- «єдиний адміністративний простір»
- створення і використання спільної системи комунальної інфраструктури: (водопостачання, каналізації, поводження з ТПВ)
- системи безпеки

Моделі управління агломераціями:

- повне поглинання сателітів – єдина рада
- рада агломерації (+виконавчі структури) із збереженням слабких рад сателітів та ядра
- паралельний набір «галузевих рад» (шкільна рада, транспортний комітет і т.п.)
- конфлікт юрисдикцій, «агломераційні повноваження» на територіях сателітів виконує «ядро» - поглинання не відбувається

Хто це має робити?

Що відбувається з Регіональною економікою?

- Завершується дія ДСРР- 2020 (розробленої у 2013-2015 рр.)
- Відбувається розробка ДСРР 2027

Регіональна економіка повинна повернутись обличчям до «точок зростання»

Вже є деякі результати 😊:

1.1. Стимулювання точок зростання (агломерації та середні міста)

1.1.1. Посилення інтегруючої ролі агломерацій

1.1.2. Посилення використання потенціалу розвитку середніх міст

З проєкту ДСРР 2020-2027

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Як «замінити» агломерацію?

Чи можливе ефективне існування регіонального розвитку і зростання економіки без працюючих механізмів міжмуніципального співробітництва?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Чи можливе існування регіонального розвитку і зростання економіки без юрисдикції ОМС за межами населених пунктів?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Банально? Чому потрібно укрупнити точки росту?

З'являються перші паростки...

Проектом Закону №2194, прийнятим ВРУ у першому читанні 14.11.19 пропонується:

- ▶ передати землі державної власності за межами населених пунктів (крім земель, які потрібні державі для виконання її функцій) до комунальної власності сільських, селищних, міських рад
- ▶ надати органам місцевого самоврядування повноваження щодо зміни цільового призначення земельних ділянок приватної власності за межами населеного пункту
- ▶ надати органам місцевого самоврядування повноваження щодо затвердження планів детального планування території за межами населених пунктів.
- ▶ надати повноваження із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель виконавчим органам сільських, селищних, міських рад

Що варто зробити якнайшвидше:

- ▶ передати землі державної власності за межами населених пунктів (крім земель, які потрібні державі для виконання її функцій) до комунальної власності сільських, селищних, міських рад, забезпечивши юрисдикцію ОМС за межами населених пунктів
- ▶ прийняти зміни до Конституції в частині децентралізації
- ▶ завершити реформи амінтерустрою укрупнивши «точки росту», завершити реформу ОМС
- ▶ забезпечити стабільне законодавство, що відповідає за податкову, митну і фінансову систему
- ▶ вкладати значні ресурси в розвиток освіти та креативності людей

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

....для проведення реформи необхідно прискорити розроблення та прийняття: законів України: ...
...«Про міську агломерацію», ...

... 4) апробація та запровадження у міській агломерації таких організаційних моделей управління, які б передбачали добровільне формування спільних органів управління та їх взаємозв'язки з органами місцевого самоврядування територіальних громад, що входять до агломерації на договірних умовах. При цьому міська агломерація не є новою адміністративно-територіальною одиницею, а являє собою організаційне утворення, яке складається з кількох територіальних громад, що мають на меті спільну реалізацію функцій місцевого самоврядування;

*Концепція адміністративної реформи.
Указ Президента України
«Про заходи щодо впровадження Концепції
адміністративної реформи в Україні» від 22 липня 1998 року №810/98*

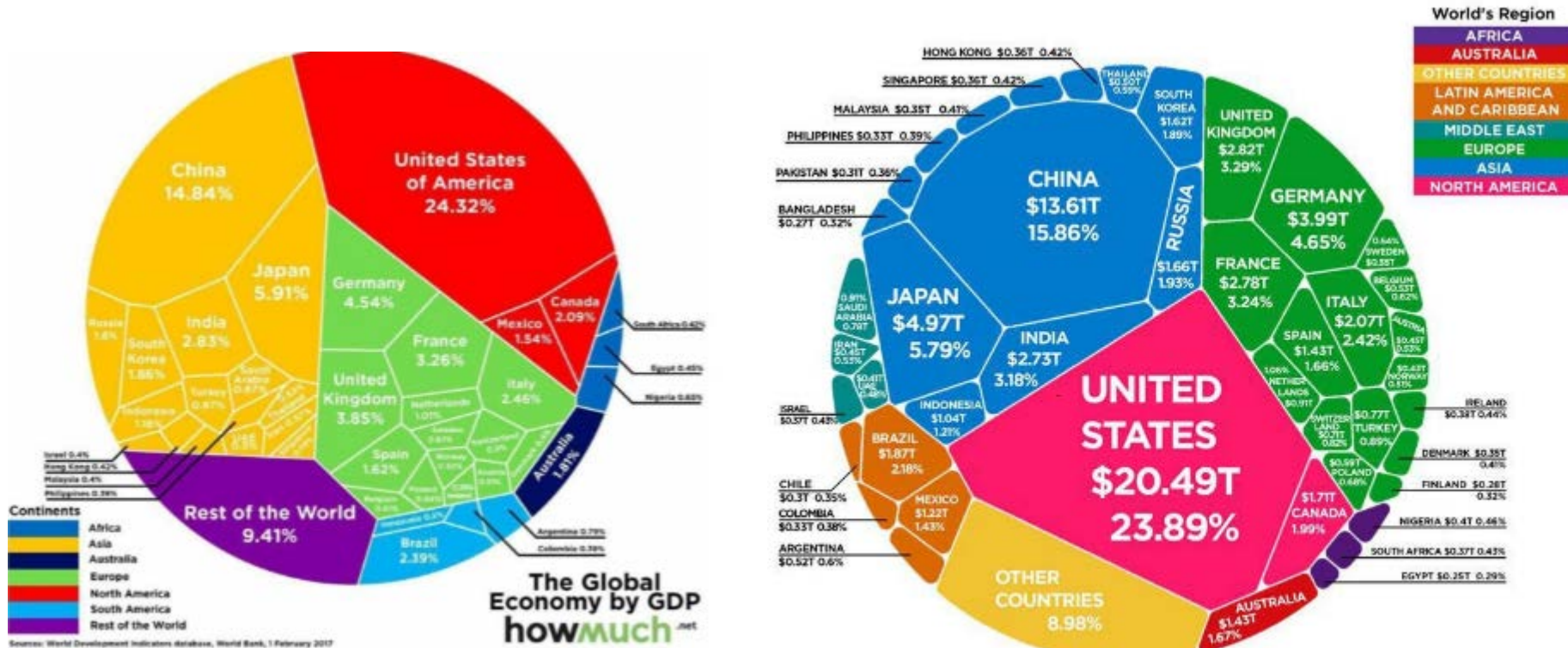
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Економіка розвивається нерівномірно

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

— 25 років —
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Про економічну густину

42 млн га займають сільськогосподарські угіддя в Україні, це становить 70% загального земельного фонду. Майже 80% сільгосп.угідь складають рілля і багаторічні насадження.

13,3% ВВП - аграрний комплекс України (17% -з урахуванням переробної промисловості).

- 1% ВВП - дотації аграріям з держбюджету

\$18,6 млрд - експорт АП з України в 2018 році (імпорт - \$5,1 млрд.)

\$126,4 млрд - номінальний ВВП України

\$59,5 млрд - чистий прибуток Apple, Google - \$30,7 млрд

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Основні тренди

1. Нерівномірність розвитку поглиблюється. Носії проблеми – люди. «Вкладення» в людей-дає результат (не одразу)
2. Урбанізація посилюється. Агломерації перемагають класичні «райони»
3. Агломерації конкурентоздатніші за міста. Вони конкурують за ресурси і ринки збуту
4. Концентрація ресурсів навколо точки «кристалізації» – предтеча зростання
5. Трансформацій укладів – не уникнути. Чим довше опираєшся – тим болючіші наслідки
6. Інтелектуали&Іноватори «дають» динаміку.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Основні тренди

7. **Комунікації – «наше все». Широкосмуговий інтернет виграє у автобанів, але тільки реальні шляхи сполучення створюють мережі**
8. **Мережі зміцнюють агломерації, а «коридори» «саморозвиваються»**
9. **Децентралізація створює нові можливості**
10. **Синергія – ключ до нового рівня та нової якості**
11. **Зміни систем державного управління і територіальної організації влади дають зміни економічного зростання**
12. **Інвестиції суттєво посилюють динаміку зростання. Грінфілди з інфраструктурою поки лідирують**
13. **Сировинна спеціалізація аграрного виробництва програє диверсифікації. Диверсифікація експорту – ще важливіша**
14. **Високий рівень нерівномірності розвитку та дотаційності диктує високу централізацію**
15. **Повага до довкілля, інклюзії, і очевидно, сталості розвитку**

Хто сказав агломерація?
Хто сказав реформа АТУ?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Дякую за увагу!

Тел.: +38044 486 30 66

E-mail: iparasyuk@auc.org.ua

Сайт: www.auc.org.ua

ТМЦ
Зміни заради
майбутнього